

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

Mål nr

meddelad i Stockholm den 27 oktober 2004

T 693-03

KLAGANDE

Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag, 502010-9681,
106 50 STOCKHOLM

Ombud: försäkringsjuristen LvS

MOTPART

ET

SAKEN

Trafikskadeersättning

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätt, avd. 2, dom den 16 januari 2003 i mål T 8908-01

DOMSLUT

Med ändring av hovrättens dom förklarar Högsta domstolen att ET inte är berättigad att uppbära trafikskadeersättning för kostnader och inkomstför-

lust som han lidit till följd av skadan på ATs bil.

Det ankommer på tingsrätten att i samband med målets återupptagande där pröva frågan om ersättning för Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolags rättegångskostnader i Högsta domstolen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (Länsförsäkringar) har yrkat att Högsta domstolen med ändring av hovrättens dom förklarar att ET inte är berättigad att uppbära trafikskadeersättning för kostnader och inkomstförlust som han lidit till följd av skadan på ATs bil.

ET har bestritt ändring.

Länsförsäkringar har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

Sveriges Försäkringsförbund har yttrat sig i målet.

DOMSKÄL

ETs talan avser krav på trafikskadeersättning för kostnader och förlorad inkomst som uppkommit till följd av en trafikolycka. Vid trafikolyckan uppstod en sakskada på den bil som ägdes av ETs son. I målet är således fråga om ET har en självständig rätt till ersättning för s.k. tredjemansskada, i detta fall en allmän förmögenhetsförlust som uppstått som en följd av en sakskada och som drabbat

annan än den primärt skadelidande.

Enligt 9 § trafikskadelagen (1975:1410) skall 5 kap. skadeståndslagen tillämpas ifråga om trafikskadeersättning. Enligt 5 kap. 7 § skadeståndslagen omfattar skadestånd med anledning av sakskada bl.a. ersättning för kostnad till följd av skadan samt inkomstförlust.

I skadeståndslagen anges inte hur kretsen ersättningsberättigade bestäms, men det är svensk rätts principiella ståndpunkt att den som vållat en person- eller sakskada inte är skyldig att ersätta den förmögenhetsförlust som tredje man kan lida till följd av skadan, utan bara de förluster som drabbar den person vilken har lidit den primära person- eller egendomsskadan (prop. 1972:5 s. 159). Från principen görs emellertid vissa undantag. Särskilda omständigheter kan t.ex. i fråga om en tredjemansskada i samband med en sakskada motivera rätt till ersättning. Tredje mannens relation till den skadade egendomen står därvid centralt. Det kan föreligga skäl att tillerkänna den medelbart skadelidande som har ett intresse i kapitalvärdet av den skadade egendomen en rätt till ersättning för värdet av denna, helt eller delvis, något som också förutsetts i förarbetena till skadeståndslagen (jfr 54 § försäkringsavtalslagen [1927:77]). I propositionen anges sålunda att det är tydligt att under vissa förhållanden även annan än ägaren av ett skadat föremål kan vara ersättningsberättigad, t.ex. en nyttjanderättshavare eller innehavare av en begränsad sakrätt (a. prop. s. 581). I dessa fall har tredje man tagit över eller delar intresset av kapitalvärdet av egendomen med ägaren.

I propositionen anges vidare att rättspraxis i åtminstone ett fall (NJA 1966 s. 210) har gått längre än så, i det att ersättning för förmögenhetsförlust för tredje man

under speciella förutsättningar har tillerkänts personer som haft endast obligatoriska anspråk på den skadade egendomens ägare och att en fortsatt utveckling mot en utvidgning av de ersättningsberättigades krets inte kan uteslutas (a. prop. s. 581). Rättsfallet avsåg allmän förmögenhetsförlust på grund av avbrott i strömtillförsel. Också rättsfallet NJA 1988 s. 62 avsåg detta; ersättning utgick emellertid inte i det fallet.

Till stöd för sin talan har ET bl.a. åberopat att han disponerade bilen, att han var antecknad som huvudsaklig brukare av fordonet i försäkringsbrevet utfärdat av det spanska försäkringsbolag där bilen var försäkrad, att sonen vid tidpunkten för förvärvet och olyckan inte hade körkort, att sonen inte använde bilen och att ET har svarat för utgifter för bilens nyttjande.

Försäkringsbolaget har anfört att bolaget inte vitsordar att det uteslutande har varit ET som har brukat och disponerat bilen samt har tillagt att även om så vore, så har ET inte rätt till ersättning eftersom bilen ägdes av hans son.

Det förhållandet att ET rent faktiskt i avsevärd omfattning har nyttjat bilen och även svarat för kostnader avseende denna, är inte tillräckligt för att han i förhållande till försäkringsbolaget skall vara självständigt berättigad till ersättning för sina kostnader och sin inkomstförlust i anledning av sakskadan. Han har inte visat att hans överenskommelse med bilägaren gav honom en nyttjanderätt med sådant innehåll som motiverar att han har rätt till ersättning för tredjemansskada. Att det i målet är fråga om trafikskadeersättning och inte skadestånd medför ingen annan bedömning (jfr. prop. 1975/76:15 s. 113).

ET är således inte berättigad att uppbära trafikskadeersättning för

kostnader och inkomstförlust som han lidit till följd av skadan på ATs bil.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Svensson, Victor, Dahllöf, Calissendorff (referent) och Widebeck
Föredragande revisionssekreterare: Katarina Eriksson